

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrta leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrta leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petitvrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Delniško društvo „Národna tiskarna“ v Ljubljani.

Slavna c. k. deželna vlada v Ljubljani je z odlokom od dné 21. t. m., št. 5162, dostavljenim dné 29. t. m., potrdila pravila delniškega društva „Národna tiskarna“ in ustanovljenje društva na podlogi teh pravil privolila.

Po §. 4. društvenih pravil znaša društvena glavica 50.000 gld. v 500 delnicah po 100 gld., — od teh 500 delnic je dozdej oddanih 430 in na-nje vplačanih 23.000 gld., tedaj se sme društvo po §. 5. pravil takoj konstituirati, ker je več delnic kot potrebne 3 četrti oddanih in več ko 25 % vse glavice nanje vplačanih.

Upravni odbor uljudno opominja tiste gg. delničarje, kateri še niso vplačali prvih treh obrokov svojih delnic, naj to brez zamude storé.

Rodoljubi, kateri želé dobiti še delnice „Národne tiskarne“, naj blagovolé naznaniti to društvenemu blagajniku gosp. Petru Grasselliju in naznanilu priložiti 25 % na vsako delnico á 100 gld. kot prvo vplačilo v smislu §. 5 društvenih pravil.

Delnice se po §. 7. dr. pr. delničarjem izročé, kadar so popolnem vplačane. Tistim p. n. delničarjem, kateri so že vse vplačali na svoje delnice, kakor hitro bodo uredjene vse potrebne priprave.

Upravni odbor delniškega društva „Národna tiskarna“.

V Ljubljani, 30. dan julija 1872.

Dr. J. R. Razlag,
prvosodnik.

Dr. J. Vošnjak, Peter Grasselli,
tajnik. blagajnik.

Policijsko oko nad slovenskimi duhovniki.

V zadnji številki „Slov. Nar.“ smo priobčili dopis iz kočevskega okraja, kateri nam poroča tako važno stvar, da se nam potrebno zdi tudi denes še o njej izpregovoriti, da-si jo je naš dopisnik s kratkimi potezami že osvetil. V dopisu se pripoveduje, da je novi deželni predsednik kranjski g. Auersperg svoje delovanje s tem začel, da nalaga županom in občinam, naj prežé na „vsaki kaznjivi govor duhovnika na prižnici“ ter naj „čez vsako pridgo, v kateri se politične zadeve razgovarjajo“ brž teko Auerspergovim sodnikom poročati, da dotični duhovnik pride mahom v preiskavanje in potem v luknjo k tatovom in drugim hudodelcem.

Vidno je torej, da se hoče držati Auersperg pri izvrševanju svoje naloge, zatreti narodno stran-

ko na Kranjskem, prav tistega recepta, katerega so mu napisali njegovi „liberalni“ (ka-li) nemški sostrankarji: namreč najprej duhovnike na kmetih „neškodljive“ storiti. Nemškutarški modrijanje namreč, kakor znano, menijo, da je vsa slovanska opozicija samo „farško delo“, da izgine vsa, ako bi duhovniki za njo ne delali. Nemški in nemškutarški frazeologi mislijo od svoje zelene mize sém, da je narod čreda, katera bi se ravno tako lahko dala od njih voditi, ako narodnjake in v prvi vrsti narodne duhovnike odpravijo. Oni ne vedo, da narod že po instinktu (tam kjer nima še lastnega trdnega prepričanja) hodi in drži s tistimi, ki so iz njegove srede izrasli in se tega svojega izvora ne sramujejo. Zato tudi ne vidijo, da ima duhovnik politični vpljiv le, če je narod en, kajti kolikor mi nenarodnih duhovnikov poznamo, kateri so nemškutarji, tisti v narodu ne veljajo nič.

No pa dobro! Auersperg začne s svojimi političnimi policaji in svojimi nemškutarškimi sodniki prežati na slovenske duhovnike, najprej v kočevskem okraju, kjer je najbolj mogoče, da dva nemškutarška kandidata v deželni zbor spravi, potem (ali najbrž ob enem) menda po vsem Kranjskem. Dunajsko-pruske in ljubljansko-pruske novine bodo imele nad tem grandiozno veselje, — mi, mi se pa smejemo, ker vemo da bode Auersperg s tem opravil toliko kot nič!

Da je ta Auerspergova naredba „liberalna“ t. j. po šabloni narejena, katero je nemški liberalizem, (ne pravi liberalizem) razvil, to spričalo bode Auersperg gotovo dobil in ako njegova častilakomnost ne ide dalje, bode tudi zadovoljen. To pa ne moti, da je ta naredba v naših razmerah naravnost neliberalna. Liberalizem je pomenjal vzvišeno idejo, dokler je pomenjal boj za pravost, za enake pravice, enako svobodo vsem; kjer se smatra še dan denes kot taka ideja, tam je spoštovan še dan denes in takega reklamiramo — če je dovoljeno — tudi mi za sebe. Ali karikatura je liberalizem postal, kjer se mora kakor denes pri naših Nemcih in nemškutarjih na ovađuštvo, inkvizicijo, špiceljstvo in policajstvo opirati. Ščuvanje proti duhovnikom kot takim, proganjanje in ovajenje duhovnikov po nastavljenih policajih, je ravno tako gnjusno in pogube vredno, kakor je bilo pod absolutizmom in avtokratizmom enako ravnanje s svobodnjaki in demokrati.

Ta naredba je pa tudi smešna. Ona namreč nij nič iz notranje potrebe, nič iz naravi stvarij izraslega, temuč nekaj posnemanega. Res je, da duhovniki tudi agitirajo pri volitvah. Ali, da si smo dosti krajev naše slovenske domovine prehodili, na prižnici nijmo še čuli naših narodnih kandidatov priporočati. Duhovnik ima kot privaten človek pač prilike dovolj agitirati kolikor mu drago. In če sem sam volilec, bi pač rad vedel, s katerim zakonom mi more Auersperg prepovedati, da svojih sovolilcev ne smem prigovarjati, naj tako volijo kot jaz. Prižnice torej niti treba nij. Da bi le narodni duhovniki zunaj cerkve dovolj narodno agitirali, kar bodo gotovo tem bolj, čem bolj bodo ovađuhi nastavljeni, (katerih ovađuov pa Auersperg in slavne oblasti najbrž niti dobili ne bodo.)

Da-si ravno se na svojem mestu prav dobro počutimo in nas naše delo veseli, vendar obžalu-

jemo, da nijmo za prihodnjo nedeljo kje v Kočevskem okraju župnik ali kaplan. Mi bi namreč hoteli Auerspergu in njegovim spoštovanim drugom „šabernak“ zagosti, ki bi ga do živega prepričal, da je njegova naredba nepotrebna. Na podlogi tega ali onega citata iz sv. pisma, na pr. najzna-nejega: „ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe“ — si upamo eminentno politično „pridgo“ sestaviti in na pr. navdušeno in ognjeno govoriti o ljubezni do domovine. Da bi bilo ovađuštvo laglje, povabili bi g. Fladunga, Auerspergu podložnega nemškutarškega oblastnika, na poslušanje in na posled mu celo izročili originalni koncept svoje politične „pridige“. Upali bi si jo tako sestaviti, da nam preiskavniki z vsemi §§. do kože ne pridejo, a ipak ne bode — noben Slovenec, ki je o ljubezni do domovine podučen, nemškutarja ali nemškega naseljenca volil. Vse se vrta namreč o tem: „kako“, ne zmerom — o „kaj.“

Slovensci in narodna jih delavnost.

VII.

X. Nравstvena vzgoja je pri narodih tolike važnosti, da brez te vzgoje ne morejo svojih viših namér doseči. Vzemite narodu čuvstvo poštenosti, samozaupnosti, patriotizma, srčnost in krepost volje, pogubili ali vsaj oškodovali ste ga. Zato je ena prvih dolžnostij rodoljuba, vznjati rojake k samosvesti, k poštovanju in zaupanju samim sebi, sploh k нравstvenosti. V tem oziru se ne dá delo nikdar dokončati. Voda, katera zastoji, in nima soli, začne gnjiti; isto tako gnjijó narodi brez vedno žive нравstvenosti.

Gojenje takovih čuvstev pak, kakova sem gore navel, se pri nas jako zanemarja, vsaj v novejšem času. Pred dvadesetimi leti bilo je to vse drugače; ondaj so se Slovenci za idejo svoje narodnosti bolje, živeje in krepkeje navduševali. Čitajte novine l. 1848 in 49, poslušajte ondašnje pesni in govore, spomnite se ondašnjega političnega gibanja. Gotovo, da je ondaj naš narod baš vzbudil se in da je prva jegova radost, spoznati samega sebe, čisto naravski silnejša bila. A takovega, dnešnjim okolnostim primérnega pospeševanja нравstvenosti, recimo narodove životnosti, treba tudi sedaj in morebiti šče bolj nego preje. Kajti naš narod nij samo samega sebe zavedel se, nego tudi svoje pomenjkljivosti in slabosti spoznal in treba mu izdatnega zdravila, vednega neprestanega krepila.

Pogledimo na druge narode! Kako pospešujejo n. pr. Švicarji svojo narodno (pri njih državno) samosvest z obletnimi veseljami; ravno kar so v Cirhu praznovali strelsko svečanost. Ravno tako imajo Nemci svoje občnarodne praznike in svečanosti; pred kratkim so imeli narodno streljanje v Hanovru. Amerikanci so nedavno v Bostonu napravili narodni koncert, pri katerem je sodelovalo okoli 10.000 pevcev, praznost, kakovo uže več let praznujejó, in katera ima na okrepjenje „amerikanske“ narodnosti, kar oni sami trdijo, ogromen vpljiv. To so priméri novejšega časa; starih narodov nočem tu ni v spomin jemati.

Gotovo so imenovani narodi ne samo domoljubni nego črez vse ponosni na svojo državo in narodnost, ali ipak se jim takova podbudila ne

zde sovišna in nepotrebna. A kaj mi Slovenci delamo? Narodnih, jaz menim vseobčih vsenarodnih svečanostij nismo do zdaj skoro nijednih imeli; k večjemu, da „Sokol“ izleti v Litijo ali v Loko; da ta ali ona čitalnica napravi kakovo potno veselico, da „Matica“ zveni nekoliko udov k kakovej improviziranej „besedi“ v Ljubljano. Začetki so pri nas bili užé vse čestnejši, nego se moremo v novejših časih z njimi ponášati. Zató pozdravljamo vsak takov poskus, namreč „Preširnovu svečanost“, katero snuje „pisateljsko društvo“. Naj jo ono krepko priredi in brez bojzljivosti izvrši!

Takove vsenarodne veselice imajo na življenje in razvijanje narodov ogromen vpliv. Rodoljubi se spoznavajo; talenti imajo priliko pokazati se; misli in čuvstva se izmenjajo; čuvstvo edinosti in celokupnosti se pospešuje; prosti narod se z obraženejšimi stanovci boljše seznanja, vse pak prodira nekakova samozaupnost, nekakova tolažba, nekakova viša navdušenost. Mnogi „zapečkar“, ki se nikdar svoje dni nij navdušil, vrne se poln idealnosti (vsaj začasne) nazaj, in veruje v našo občno narodno stvar, ktera se mu nij nikdar preje v tako pojemnej obliki pokazala; mnogi rodoljub, pešajoč užé in izgubivši „ves up na zemlji sreče“, vrne se z nova okrepljen na delo; mnogemu nasprotniku, kateri je iz naših borb med „starimi“ in „mladimi“, med „liberalci“ in „klerikalci“ ménil, da smo se užé žive zakopali, raztegnejo se oči čudečemu se, da Slovenci šče bivajo, da! ka živo čutijo svojo celokupnost in edinstvo. Za povzdigo narodnostnega čuvstva po mojih mislih torej nij boljšega sredstva nego takove občne, narodne veselice.

Zató se naj bi v Ljubljani na vsak način skrbelo, da bi se take velike veselice začele vsako leto napravljati. Naj bi se na pr. vsa slovenska pevska društva o prilikah povabila v kakov sloveč kraj: v Ljubljano, Bled, na Ptuj, v Gorico, Maribor itd. Isto tako naj bi se občni politični „shodi“ (povabljenih) ali pa tudi „tabori“ sklicovali o važnih, med rodoljubi užé znanih in razpravljanih, a ne šče določenih zadevah. Naj bi se kakova „razstava“, sodržujoča umetne in prirodne proizvode slove osnovala, kjer bi se naši umetniki, raztrošeni in premalo znani, naši obrtniki, naši sadjevođeci, zemljedełci, kmetovalci itd. lahko pokazali. Saj nijsmo tako ubogi, kakor si sami domišljujemo. In takošnih prilik, pri katerih ves naš raztrošeni narod sam sebe boljše spoznava in svojih močij boljše se zaveda, našlo bi se šče več.

Vi pa, vodniki našemu narodu, začnite delo! Ne bojte se truda; saj le poskušnje treba. Gibljimo se!

Dopisi.

Iz ptujske okolice, 29. julija. [Izv. dop.] (Prevzetnost nižjih uradnikov.) 24.

Listek.

Robovi, in njih osvobojenje.

(Konec.)

Pogledom na Francozko se nam prvi utemeljitelj velike revolucije pokaže kardinal Richelieu. Z železno doslednostjo je ta mož utrdil najstrožji absolutizem, ki je le naprem bedastemu delu ljudstva dal se za silo zakrivati z zunanji vojnam in s temi spojenim bleskom. Kmalu se pokaže, da treba temeljitih prenaredb, a plemstvo vrže starega, in že zato premalo pogumnega Maurepasa, kakor Ludvikovega ministra Turgota in Malherbesa, katera sta drznila se nastopiti pot prenaredb. Ali revolucija začne stoprv oblikovati in v podobljevat se, ko 17. krsnika znamenitega leta 1779 objavi tretji stan sebe za edino pravi narodni zbor, in je plemstvu in duhovstvu dano na voljo, da se prosto zjedini z njim. Ako bi bila ta dva stanova dovolj imela duševne moči (boljše slabosti), da bi bila oprostivši se feudalne prevzetnosti in klerikalnega napuha po bratovski stek-

junija je prišlo na tukajšne županijske urade po slav. c. k. okrajnem glavarstvu v Ptuj Kúbeckovo slovensko oznanilo, zastran pogorelecev v vasi Imen v kozjanskem okraji. Glasi se: Št. 6170. Oznanilo. Popoldne 17. t. m. se je v Imenu, ves v davkarskem okraju kozjanskem, ogenj vnel, in ker je vihar podpihal, tudi gasilnih pomočkov bilo ni, 4 hiše in 7 gospodarskih poslopij s pohištvom, blagom i. t. d. vred vpepelil. Škode je 7.700 goldinarjev. Onesrečeni so vsi reveži, kakor je sploh cela soseska pričó pičlega zemljišča in pogostih povodenj, ktere Sotla prizadeva, zelo revna. Za zljajšanje te revščine sim zaukazal, da se naj v ozemljiji okrajnih glavarstev v Brežicah, Celji, Slov. Gradcu, Ptuj, Mariboru, Radgoni, Ljutomeru, potem mestnih občin mariborske i celjske mili darovi nabirajo, in vabim k prav obilni udeležbi.

V Gradcu, 27. maja 1872.

C. k. namestnik: Kúbeck.

Kakor rečeno, to Kúbeckovo pismo je slovensko; ker imamo štajerski Slovenci tako malo prilike videti, da so nam cesarske oblasti pravične, veseli nas še taka malost narodne ravnopravnosti. Tem bolj pak mora vsakega Slovenca razkačati, če vidi da nižji c. k. uradniki svoje sovraštvo do ljudstva in slovenskega naroda še tam ne morejo skrivati, kjer njih višji hočejo vsaj pro forma pravični biti. Tako je iz gole demonstracije, da bi svoje zaničevanje do slovenske izkazal, naredil nek uradnik c. k. ptujskega glavarstva na slovensko pismo ces. namestnika Kúbecka, svojeoblastno — nemški napis!

Iz Dunaja, 30. jul. [Izv. dop.] Med „Deutsche Zeitung“ in med „N. Fremdenblatt“ teče novinarski prepir, ki ima neizmerno zanimivo stran. Tu se zopet kaže ustavoverna stranka v vsej svoji veleizdajni nagoti. „N. Fremdenblatt“ je namreč očital „Deutsche Zeitung“, katero so ustanovili nemški udje avstrijskega državnega zbora, da ne vodi prave politike, ker ne stoji na avstrijskem, ampak na pruskem stališču, ker išče zunaj Avstrije svoje težišče. „N. Fbl.“ navaja dve pismi, eno Ant. Auerspergovo drugo Kaiserfeldovo, iz katerih obeh je razvidno, da je „D. Ztg.“ prusk list s pruskim duhom. Kdaj je bilo tako dokazano o kacem slovanskem listu? In kje c. k. avstrijski državni pravnik divja proti novinam, na Dunaji gnezdu prusizma, ali v še avstrijski Pragi? — Zanimljivo je pa tudi v omenjenem odlomku Kaiserfeldovega pisma razlaganje tega štajerskega Jeremija, zakaj on slavni svinčenih podplatov zdaj še ne odmeče. On je „Avstrijec“ ne iz dolžnosti ali ljubezni, temuč ker to njegovo nemštvo od njega zahteva. Njegova Nemčija je od vztoka in zapada v nevarnosti, torej je na Avstrijo navezana! Ako si pa nemške provincije prisvoji, potem izgubi vpljiv na Lajti. Jeremija Kaiserfeld je torej Avstrijec, da bi 20

milijonov Slovanov in druge Nenemce v Avstriji rabil za brambo (ne Avstrije temuč) Nemčije. Torej, en del naše zdanje vladne ali ustavoverne stranke je naravnost prusk, drug del je avstrijsk za prusko korist.

Včeraj došli telegram iz Peterburga, kateri javlja, da pride 6. septembra v Berlin razen avstrijskega tudi ruski car, vzbudil je med nemškimi politikmi mnogo hruma. Tisti Andrašijevci, kateri so menili iz tega shoda avstrijskega z nemškim cesarjem splesti zvezo proti Rusiji, bodo debelo gledali ker to zdaj ne bode mogoče. Denes res morejo mogotci menda v eno skledo pomakati in med soboj drug proti drugemu svoje misli imeti, vendar bode severni strije neugoden drug magjarskim diplomatom. Po drugi strani se bodo pa oni Prusi veselili novoizkazanega prijateljstva mogočne Rusije do Nemštva, kateri poleg vsega šovinizma nijso dovolj lehkomišljeni, da bi oči zapirali pred nevarnostjo, ki jim žuga od vzhoda. Mi Slovanje lahko brez vsega zanimanja gledamo na ta shod v Berlin. Da mu je ostrina proti Rusiji, s carjevim dohodom odlomljena, to nam je prav; da car pride v Nemčijo, to nam je vse eno, saj ta car nij po duhu ni Slovan ni Rus, naših simpatij nema; dal bog, da bi njegov naslednik boljši bil.

Politični razgled.

Vročina poletenska je tudi zunanjo in notranjo politiko utišila, tako da pozitivnih dogodjajev nemamo mnogo poročati.

Vprašanje o češkem vseučilišču zanima ne samo češko občinstvo, katero ga bode v mnogobrojnih peticijah ponavljalo, temuč tudi vladni časniki so se začeli oglašati — prav po nemško. Med tem, ko so Nemci prej Čehom ponujali posebno češko univerzo, da bi le dozdanjo za-se ohranili, nečejo denes Čehom ponujanega dati, temuč iščejo različnih uzrokov za odbitje. Zdaj se zopet postavijo na stališče „vednosti“, za katero češki jezik nij zmožen. Od kod to vsiljeno varuštvo!

Novost, da pride tudi ruski car v Berlin (glej dop. iz Dunaja) razlagajo avstrijsko-ogerski časniki kot poroštvo miru v Evropi. Kaj bi drugega ti listi imeli in smeli reči?

Prusi imajo pač mnogo vojne slave, a nekaj jim Wörth in Sedan nijsta prinesla — s vobode ne! To začenjajo po nekoliko že spoznavati. „Berliner Demokratische Zeitung“ pravi: „z izgnanjem jezovitov smo tedaj gotovi in upijemo, da je groza. Ali vsak dan izgubljevamo več političnega izobraženja in čuta za slobodo. Udali smo se v servilizem in to nam bode slab sad doneslo.“

Francoski se zdaj čudi ves svet. Te dni ima na posodbo vzeti tri milijarde. Toliko še nij

nila se z meščanstvom: gotovo, da prva francozka revolucija bi bila morda mogla iztekati po nekrvavi, negrozoviti poti in ne vršech se z diktaturo. Ona bi bila po svojih krasnih načelih in svojem izgledu človeštvu že takrat naklonila oboje najvišje dobro: mir in svobodo! Francozko plemstvo in duhovstvo sta svojim nespametnim oprezovanjem poglavitno zakrivila sledeče potoke krvi. Nečisti slabi značaji (in kater stan pogreša tacih?) polagoma zadobe merodajnost v tretjem stanu; kajti njim se pridruži neomikano, zato vselej podkupljivo prostaštvo, in ko se poniža duhovstvo in plemstvo, da bi postala del naroda, bilo je že prepozno. Kakor Karel I. v Angleški, tako mora na Francozskem sam ob sebi nedolžni Louis XVI. pokoriti se za svojih očetov grehe. Ž njim pa popadejo najplemenitejše glave francozke, vplemenjene ne po kolenu, ampak skoraj vsi po duhu plemeni — niti može iz le predolgo zaničevanega „tretjega stanu“. Ko je bila guillotina sekira odbila najumnejše glave, bilo je konec razumu podvržene svobode, kakor je edino mogoča, Po zdaj pa po naravnem poti sledi eno za drugim. Absolutizem

vskali revolucijo; revolucija, katere nijso vodili vblaženi duhovi, porodi anarhijo, in tej nasledki so, da po polnem opešajo vse moči, po čemur se vseli novi despotizem. Ta despotizem, proti kateremu je Pariz v obeh novejših revolucijah (mes. julija 1830 in mes. februarja 1848) ponavljaje izraževal nevoljo, trpel je noter do lanskega leta. Napoleon III. je bil zmerom autokrat, parlament le papirnata oblika in ministri vodljivo orožje svojega gospodovalca, dokler je sam sebe naredil nemogočega in je tuja sila neprevidoma vrgla ga s prestola.

Francozke, po vršnem pogledane revolucije kažejo dve senčnati strani: brezkoristno prelivanje krvi, in povračevanje nazaj v staro zlostanje. Kdor pa hoče potruditi se in leta 1792, 1793, 1830 in 1848 kritično preiskavati, bode našel znatnega prirodoslovnega napredovanja, če prav Francozka še v najnovejšem časi nij zmogla, kar je Angleška dovršila že v letu 1832.

Poldrugo stoletje je od Jakoba II. preteklo do zadnje ravno tako znamenite revolucije v angleškem ustavnem življenji. Menimo znano „re-

nikdar nobena država na posodbo iskala in mislilo se je, da jih nobena država ne dobi. Ali kolikor je do zdaj znano, podpisanega je že posojila veliko veliko več nego ga Francoska potrebuje, da zmagovalce Pruse utolaži. Francoska ima kredita nečuvno mnogo, torej mora imeti tudi notranjega bogastva in moči. Vse to jo mora povzdigniti zopet k stari in morda še večji moči in svobodi nego jo je kedaj imela.

O prijateljstvu med Rusijo in ameriškimi zedinjenimi državami se je že dosti govorilo. „Köln. Zeitg.“ nabroja razloge tega za bodočnost jako važnega prijateljstva med despotično Rusijo in ameriškansko-svobodno republiko s sledečim: „Rusija in Amerika ste dve največji državi sveta; obe se hočeti razširiti; njuni interesi se nikjer ne križajo od kar je bila Rusija tako pametna da je Ameriki svoja ameriškanska posestva prodala; obe državi dalje sovražite Anglijo.“ Tako je torej verjetno, da utegneta enkrat skupaj delati.

Razne stvari.

* († Janez Zajec) Iz Gradca se nam piše: 27. t. m. smo pokopali profesorja Janeza Zajca, ki je tukaj v bolnici umrl na sušici. — Ranji je bil še mlad mož; domovina izgubi na njem zvestega sina, slovenske šole in mladina marljivega učitelja in naše slovstveno polje delavca, ki je mnogo obetal. Bodi mu zemlja lahka!

* (Še nekaj o neredih na c. k. pošti.) Iz Ljubljane se je poslalo pismo po pošti, ki je bilo adresirano poštarju na Krki. — Kljub temu, da je stalo pod imenom „na Krki“, celo nemško ime kraja „Obergurk“, in kljub temu da je Krka zdaj poštna postaja, je vendar potovalo ubogo pismo v Beljak (Villach), potem v Krško vas (Gurk) in celo v Bruko poleg Mure!! Vrh tega pa je adresat še sam poštar na Krki in tedaj podložen ljubljanskemu poštnemu ravnateljstvu, ozirom glavnemu vodstvu c. k. pošte v Trstu. — Pismo je „vandrlo“ po omenjenih krajih, kakor kažejo pečati na zavitku, in je slednjič prišlo z mogočno besedo „retour“ na čelu nazaj, od koder je izšlo. Eden bistroumnih poštnih uradnikov pa je še dovršil neumnost ter zapisal na zavitek: „nähere ortsangabe.“ Kaj je s to svojo terjatvo mislil, to nam je nejasno, kajti pismo s tako jasnim nadpisom bi znal gotovo vsak v poštarstvih vednostih le nekoliko podučen uradnik poslati na pravi kraj, temveč, ker je dolžnost poštnih uradnikov in vajencev, kateri odpravljajo pisma, da vsaj poštno postaje vedó, če si manjših krajev zapomniti ne morejo! — Marsikater dokaz smo že podali, kako površno in zanikrno se ravna s pismi in časopisi in od mnogih strani čujejo se pritožbe, da pisma ne dohajajo o pravem času na odločeni kraj ali pa da se celo pogubé. Želeti bi bilo, da

bi se vendar bolje pazilo na to, da bodo poštni vajenci se poprej vadili poznati poštno postaje in se potem še le začeli vadeti surovega ravnanja s strankami, ki pridejo v opravkih z njimi v dotiko.

* (Dr. Andr. Čebašek,) profesor v ljubljanskem semenišči za duhovne, je od cesarja imenovan za častnega kanonika v Ljubljani.

* (V Zagrebu) so 29. julija slavili spomin na nedolžne žrtve, ki so 29. julija 1845 padle za hrvatsko narodno idejo, s slovesnim mrtvaškim opravilom, katerega so se mnogi poslanci, škof Strossmayer in drugi dostojanstveniki udeležili. Deset mično oblečenih devic je stalo okolo krasnega z venci obloženega katafalka, zraven njih 10 odvetniških kandidatov v narodni obleki z golimi sabljami. Po končanem opravilu v cerkvi so device vzele vence s katafalka in jih nesle na pokopališče, kjer so spominek 13 mučnikov ž njimi okinčale. Na to je g. Ivan Zahar v kratkem govoru opomnil na pomen slovesnosti in ljudstvo se je razšlo s klici „Slava!“

* (Prvo sremsko vinarsko društvo) na akcije se je v Iloku konstituiralo. Društvo ima namen trgovstvo z domačim vinom pospešiti in domače vinograde podpirati, da ne padejo ode-ruhom v roke, ter da mogó vino dobro prodati, kadar je za prodaj. — Tudi Slovenci živimo v vinskih krajih. Trebalo bode kedaj pomisliti na enaka društva, za narodno gospodarstvo preimennitna — da se ne bodo samo tuji prékupci bogatili z vinotržjem pri nas. Narodna denarna banka? — bo kaj skoraj izdelal odbor pravila?

* (Učiteljem mariborskega okraja.) Dovoljeno je za te učitelje 10 štipendij po 15 gold. za potovanje k uč. zboru v Celovec. Reflektanti naj se brž pri svoji oblastnji oglašé.

* (Za slovesni začetek vladanja kneza Milana) delajo v Belgradu velikanske priprave. Vsa poslopja se na novo belijo in malajo, ulice se čistijo, slavoloki stavijo, tepihi, zastave, venci kupujejo. Program za slavnost obsega med drugim dvakrat théâtre paré, bakljado do knezove rezidencije, podoknico napravljeno od več pevskih društev, umeten ogenj, dvakratno razsvetljenje mesta in v Topčideru (parku blizu Belgrada, kjer je bil pokojni knez Mihail umorjen) razne veselice za ljudstvo. Posebno veselo pa je poročati, da prihajajo iz vseh jugoslovanskih krajev oglasi za udeležnje slavnosti 22. avgusta. Od druge strani pa se pripravljajo srbski bratje na krasen, prav bratovsk sprejem svojih slovanskih gostov. Srbske občine nameravajo knezu Milanu razne darove pokloniti, med katerimi bode dar mesta Belgrada posebno lep. Bode pa srebrn steber, ki kaže vse važne dogodke srbske zgodovine. Sicer pa bode po velikem udeležnji vseh Jugoslovancev soditi, 22. avgust prav v resnici shod Jugoslovancev v Belgradu.

* (Bolgari na srbski meji) čutijo huje ko kedaj ravno sedaj zopet turško barbarstvo. Turške oblasti jim nalagajo take davke, da jih Bolgarom plačati nij mogoče; ako pa plačati ne morejo, prežene jih Turek brez daljših ovinkov iz posestva in zato se zdaj mnogi Bolgari v Srbijo preseljujejo. Turki hočejo, kakor se piše, ob srbski meji Bolgare iztrebiti in potem divje Čerkese tam naseliti. Srbska vlada hoče neki energično protestirati proti naseljenju divjih in strašno roparskih Čerkesev na meji srbske kneževine.

* (Srbi in Gambetta.) Srbi, ki v Parizu študirajo, so bivšemu diktatorju francoskemu Gambetti, ki v svojem listu „République française“ tolikokrat simpatije do Slovanov izreka, adresu izročili. Gambetta je jako sočutno za Srbe in Jugoslovane sploh odgovoril in rekel, da se bode z mladim knezom Milanom, katerega (Gambetta) osebno pozna, nova doba pričela.

* (V Brežicah) so zasledili celo družbo ponarejevalcev bankovcev. Sodnija ima orodje in obdolžence v rokah.

* (Zarad kvartanja ob življenje prišel.) Dva Štajerca sta v Dobravi v viniškem kotaru na Hrvatskem do treh zjutraj igrala. Okolo petih potem, ko so kmetje na delo šli, najdejo enega izmed onih dveh igračev mrtvega. Sum precej pade na drugega igrača in sodnija ga je dala zapreti.

* (Zbor penzionistov.) V Gradcu stanujoči penzionirani oficirji, katerih nij malo, so se 27. m. m. zbrali in sklenili peticijo na vojaško ministerstvo, naj se jim pokojnina pomnoženi dragoti primerno zviša, kakor se je to zgodilo pri drugih državnih služabnikih!!

* (Tudi zbor.) V Lubeku so se 14. t. m. zbrali nabiraleci in prijatelji pisemskih mark. Zbor si je dal ime „erster deutscher Filotelisten — kongress.“ Bil je slabo obiskovan in deležniki so se odlikovali skoro vsi po „jako mladostnih letih.“

* (Pot okolo zemlje.) Nekeo ameriškansko železnično društvo prodaje bilete za potovanje okolo zemlje, katero bode v 90 dneh končano. Pot, po katerem bodo deležniki te vožnje okolo cele zemlje prišli, pojde po suhem in morji črez severno Ameriko, Japan, Kitajsko, Sandviške otoke, Neuseeland, Avstralijo, Ceylon, Indijo, Egipet in evropski kontinent ali narobe. Vožnja velja 221 funtov sterl. ali 2210 gold.

* (Odpravite konfisciranje!) V München-u ima ravno sedaj svoje zasedanje zbor žurnalistov, ki je med drugim se tudi izrekel za odpravljenje konfisciranja časopisov in drugih tiskovin in sklenil v tem smislu poslati peticije nemškemu in avstrijskemu državnemu zboru. Gotovo je pravica državne oblasti, da sme vsako tiskovino brez navedenja uzrokov konfiscirati in tako lastniku tiskovine škodo napraviti, zarad katere se odškodnina nikoli terjati ne more, tudi tedaj ne,

formovno bill“, ki je uresničila se po popolno duševnem potu, da mora zgodovinar kakor človekoljub čuditi se takemu narodu, ki je kos bil tolikanj težavno nalogo tako mirno in razumno rešiti. Imenovana „bill“ je namreč zahtevala, naj se izpodpahne moč angleškega plemstva ter postavodajnost in vladanje izroči narodu. Nikoli še nij bilo moči, tako globoko ukoreninjene v narodu samem in toliko obsegajoče, kakor ta britiškega plemstva. A vendar je zadostovala samo možata, vzajemna in neomahljiva volja narodova, da je uničila se taka velemoč, da niti en dan nij kalil se mir v deželi.

Zdaj se ozrimo v prihodnost!

Na vprašanje, če bodo še revolucije, potrdili smo že s kraja. Vpraša se tedaj na dalje, kake pač bode prihodnje revolucije? — Po omiki dotičnega naroda bodo ali verske, državne in na posled pri vsakem čisto družabne. Prva teh vrsta utegne pri zdanjih omikanih narodih pač biti že rešena. Tem važnejša je druga. Gospodstvo trdega samodržtva (absolutizma), če tudi ga zakrivajo ustave na videz, nij še zatrto v Evropi.

Svobode duhovom bode treba še močno popenjati se proti njemu. Čas bode učil, če po izgledu angleškem leta 1688, ali po Francozskem l. 1789. — Kar se na posled tiče tretje vrste, moramo gledé na angleške preobrazitelje družbe določno trditi, da vse take revolucije morajo miren značaj imeti in skazovati se vredne človeškega duha; ker prenarobam, ki edino namerjajo pospeševati duševni in telesni blagor revnega ljudstva, nij treba več krvavega meča, pač pa krepke, neumorne volje, soglasne besede blazih, človekoljubnih mož, katerim je mari za ubožneje sobrate. Da mora ta vrsta najvišja, poslednja biti, to lahko uvidimo, ako troslovno načelo prenesemo na posameca. Človek kot razumno bitje nahaja se v trojni razmeri: „naprem bogu, samemu sebi, in sobitjem“. Tekom svojega življenja se bolj ali menj zaveda tega trojnega stanja, utrdi si ga pa stoprv po marsikaterem, notranjem boji. Po enakem tročlenskem protezanju razvija se krepke, zdrav narod. Borba za odločno trdno razmerje z bogom povaja „verske revolucije“, zavedanje o stališči naprem samemu sebi, probuja notranja „politična kretanja“, na po-

sled človekoljubno, sočutno uvaževanje, kako je kdo sam naprem trpečemu sočloveku poroduje „družabne prenarobde“.

Priroda najpopolneje dosleduje: predno ne cvete drevo, ne daje sadú. Predno kak narod sam ne objavi se zrelega ali ne naredi se svobodnega, more sicer sam še ubožati, nikakor pa pomagati svojemu ubogemu sočloveku; ne sme se zanašati na sladki sad svojega življenja. Le prostost in svoboda sta torej vsakemu narodu pravo združišče.

Končaje svoja premišljevanja se spet vrnemo k začetku in prašamo, ali se dá dokazati analogija, da se splošno razvija narava, ter posebno završuje človeštvo? Mi moramo kratko potrditi to in samo pristaviti, da kljub omenjenemu, podložniškemu razumu si ne moremo kaj, da ne bi človeških revolucij spoznavali za ustrezljive in dobre, ako nečemo najviše stvarnikove modrosti dolžiti nedoslednosti. Tega pa nas le varuj bog! Raje očitamo vsem tistim, ki stokajo v okovih, da so kukavice! Njim z židom Natanom zakličemo: „Noben človek ne mora morati“; vsak pa naj hoče, „in slehern more, kar resno hoče“. Zato robovi! oprostite se!

Pribislav.

ako sodnja konfiskacije ne potrdi, velik nedostek, kateri se kaže še večji, ako se pogleda na države, ki konfisciranja tiskovin ne poznajo n. pr. Anglija, Holandija, Belgija, Švajca, Danska, Švedija in Norvegija, Grecija. V Avstriji posebno bi gotovo vsak prijatelj svobodne besede odpravljene pravice državne oblasti do konfisciranja veselo pozdravil. Videli bomo, kaj bodeta državna zborna, posebno dunajski, storila s peticijo žurnalistov.

* (Ministerska suknja.) Dunajske novine poročajo, da je bila ministru Banhansu v njegovi ministerijalni kanceliji uradna suknja ukradena. Morda jo bode tat hranil iz liberalnega navdušenja kot relikvijo.

* (Ženska emancipacija.) Na medicinski fakulteti v Zürichu je letos bilo okolo šestdeset ženskih študentov vpisanih. Predstojnik ženske bolnišnice v Birminghamu je zadnjič službo bolnišničnega zdravnika podelil gospej Luizi Alkins, katera je nedavno bila v Zürichu za dok-

torja zdravilstva promovirana. Ta gospa je prvi bolnišnični zdravnik na Angleškem.

* („Decentralizacijo želim.“) Razni Karlosi, ki v teku tega stoletja na Španjskem punte vzročujejo, so imeli vedno posebno veselje nad manifesti, v katerih Španjcem razne izrodke svojega uma podajejo. Tako je tudi sedanji Karlos 16. julija t. l. izdal „kraljev“ manifest do Kataloncev, Aragoncev in Valencijancev, v katerem jim daje njih „fueros“ (avtonomne pravice), katere so jim prejšnji kralji vzeli. „Kralj“ navaja kot razlog za svoj veledušni dar sledeče: „Ker decentralizacijo želim, ker sem predbojevnik za pravico itd.“

Na prodaj

je hiša, dva orala njiv in travnikov in 16 oralov gojzda — prav po ceni. Hiša stoji dve milji zunaj Ljubljane tik postaje železne ceste v prijetnem kraju, ima enajst sob, pristojne kuhnje, kleti, hleve in je posebno pripravna za gostilnico. Več se izve pri g. dr. Sajovic-u, advokatu v Ljubljani.

(144—2)

P. T.

S tem si dajem čast Vam naznaniti, da sem v začetku julija pod firmo

A. JURCA

v Celji na velikem trgu, v hiši g. Joh. Costa sen.

podružno kupčijo s špecerijskim blagom

odprl.

Priporočevaje Vašej pozornosti svojo novo ustanovljeno kupčijo, Vas ob enem zagotavljam, da hočem vedno si prizadevati s pošteno postrežbo, najboljim blagom in nizko ceno Vaše zaupanje doseči.

Opiram pa svojo priporočitev na občno zaupanje, katero se mi je do sedaj na Ptuju v enaki kupčiji že več let od strani občinstva, posebno v naših narodnih krogih toliko skazovalo.

(140—6)

A. Jurca.

Menjavnica

dunajske komisijonske banke

Schottenring 18,

emitira.

(132—5)

potegovalne liste

na pozneje zaznamovane vrste srečk in se smejto te sestave že za to k najbolj koristnim šteti, ker je vsakemu lastniku takega potegovalnega lista mogoče vse glavne in stranske dobitke samemu napraviti in razen tega obresten znesek

30 frankov v zlatu in 10 gl. v bankovcih

užiti.

Vrsta A. (Na leto 16 vzdigatev.)

Mesečne rate à gl. 10 — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke.

1 5perc. 1860letno drž. srečko za gl. 100.
Glavni dobitek gl. 300.000 s predkupno premijo a. v. gl. 400.

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.
Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.
Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitek gl. 30.000.

Vrsta B. (Na leto 13 vzdigatev.)

Mesečne rate à gl. 6. — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik 3 srečke.

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.
Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.
Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Sachsen-Meiningensko srečko. Glavni dobitek 45.000, 15.000 južno-nemške velj.

Zunanija naročila listi se po vsaki vzdigatvi franco — gratis razposiljajo. Vzdigatveni

Liebig'ov Kumys-ekstrakt

od dunajske zdravniške oblasti kot zdravilo priznan in od krakovske učene družbe posebno priporočan, po soglasnem pritrjuju medicinskih fakultet prvo vseh do zdaj proti pljučni sušici poznanih in rabljenih zdravil.

Taisto ozdravlja brž in sigurno: **Jetiko**, (celo v razvitem stanju) **tuberkuuloze** (prikazki: kašljanje krvi, hektična groznica, zmanjšovanje sapa) **želodčni, črewni in bronhialni katar**, **anemije** (uboštvo krvi) vsled dolgih boleznii in nadejvanega rabljenja **merkurijala**, **chlorosis** (bledokrvnost), **asthma**, **sušenje**, **helenje hrbtnega mozga**, **hysterije** in **slabost živcev**.

Za steklenico 1 gold. a. v. Kišice od 4 steklenic dohi do vsake mere. Razposiljanje na vnenje oskrbuje generalni zálog

„Kumys-Heil-Anstalt“

Wien, Mariahilferstrasse 36. Bern (S. Friedli jun.)

NB. Dozdaj brez vspaha — z medicino — zdravljeni bolniki naj zaupno z Liebigovim ekstraktom zadnji poskus naredo.

(106—21)

Štajerska eskomptna banka.

Podpisani zavod daje s tem na občno znanje, da je pod firmo:

„Podružnica štajerske eskomptne banke v Mariboru“,

v tem mestu podružno uselitev napravila, katera bode 1. avgusta 1872 svoje delovanje pričela in se enako prvotnemu zavodu v Gradci in podružnici v Celovci, Ljubljani in Beljaku oskrbovanju vseh vrst banknih poslov namenila.

Poselski prostor je za sedaj v Marb-ovi hiši na graščinskem trgu (Burgplatz) v Mariboru.

Gradec, 29. julija 1872.

Štajerska eskomptna banka.

(145—1)